

Uchwała

Rady Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego

z dnia 18 grudnia 2018 r.

w kwestii projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego określającego nowe współczynniki kosztocłonności dyscyplin naukowych

Rada Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego z głębokim niepokojem przyjmuje Projekt rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 listopada 2018 r. (<https://legislacja.rel.gov.pl/projekt/12318403>), w którym zaproponowano znaczące obniżenie współczynnika kosztocłonności dla dyscyplin humanistycznych. Rada Wydziału Orientalistycznego stwierdza, że przyjęcie jako podstawy określenia tego współczynnika poziomu finansowania dyscyplin humanistycznych w latach 2014-2016 obarczone jest zasadniczym błędem metodologicznym. Wydatki te były zaniżone i nie odpowiadały potrzebom i zadaniom humanistyki, a obecna propozycja nie tylko utrwała ten stan rzeczy, ale stanowi zagrożenie dla właściwego funkcjonowania i rozwoju większości dyscyplin humanistycznych w przyszłości. Stoi także w jaskrawej sprzeczności z deklarowanymi celami wprowadzanej obecnie reformy szkolnictwa wyższego, której intencją jest podniesienie jakości i umiędzynarodowienie badań i dydaktyki prowadzonych we wszystkich dyscyplinach naukowych. Proponowany współczynnik kosztocłonności 1 w poszerzonej skali od 1 do 6 dla większości dyscyplin humanistycznych oznacza faktyczny współczynnik na poziomie 0,89 w dotychczasowej skali od 1 do 3, podczas gdy współczynniki kosztocłonności dla dawnych dyscyplin (skala 1-3) wahały się od 2 do 1,5.

Wydział Orientalistyczny UW jest jedynym wydziałem orientalistycznym w Polsce, prowadzącym badania i dydaktykę w zakresie języków, historii, kultur, religii i filozofii Azji i Afryki. Pracownicy wydziału tworzą unikalne środowisko badaczy i dydaktyków, reprezentujących dyscypliny językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o kulturze i religii, historię, filozofię i nauki polityczne. Orientalistyka jest więc z samej definicji (sub)dyscypliną o charakterze transdyscyplinarnym i międzydziedzinowym, a prowadzone badania mają charakter międzynarodowy. Dydaktyka prowadzona jest w ramach unikatowego kierunku „orientalistyka”, który zapewnia absolwentom doskonałe przygotowanie do oczekiwań rynku pracy, wynikające z uzyskanej przez nich specjalistycznej wiedzy o krajach i regionach Azji i Afryki, a także płynnej znajomości ważnych światowych języków, wciąż mało popularnych w Polsce, jak chiński, arabski, japoński, hindi, turecki i inne. Dostarczamy zatem naszemu krajowi specjalistów o wyjątkowych umiejętnościach, tak potrzebnych dla rozwoju Polski i jej kontaktów międzynarodowych z tą częścią świata, która zaczyna odgrywać kluczową rolę w stosunkach politycznych i rozwoju gospodarki światowej.

Nowy podział na dyscypliny nie oznacza, że zmieniły się ich standardy i metodologia, a co za tym idzie, koszty prowadzonych badań i dydaktyki. Trudno nam zatem zrozumieć, dlaczego uległ zmianie ich współczynnik kosztocłonności. Należy przy tym zauważyć, że proponowana zmiana sprowadza współczynnik poniżej kategorii A uzyskanej przez Wydział Orientalistyczny UW w poprzedniej ewaluacji, jak również poziomu przeliczeniowego dla tymczasowej kategorii naukowej (A) dla wszystkich nowych dyscyplin reprezentowanych na

wydziale, wyliczonej na podstawie kategorii uzyskanych przez jednostki Uniwersytetu Warszawskiego, w których te dyscypliny są reprezentowane.

Nie sposób wyobrazić sobie badań i dydaktyki w zakresie orientalistyki bez wyjazdów w teren zarówno pracowników naukowych, jak i studentów, w tym częstokroć do odległych krajów Azji i Afryki. Badania te wymagają wyjścia z gabinetu, a na to potrzebne są nakłady finansowe. Obniżony współczynnik kosztowności uniemożliwi realizację podstawowych projektów badawczych, których prowadzenie jest jedną z dwóch podstawowych misji uczelni. Dotychczasowy poziom finansowania humanistyki, w naszym przekonaniu za niski w kontekście deklarowanych celów przyszłego rozwoju, nie pozwalał na szersze wprowadzenie nowych metod kształcenia studentów metodą warsztatową, a przecież praktyki terenowe, uczące umiejętności kontaktu z ludźmi, są niezbędne dla zrozumienia odmienności kulturowych. Technik badawczych, takich jak obserwacja uczestnicząca czy wywiady pogłębione nie można nauczyć inaczej niż w terenie. Pozbawienie studentów możliwości praktyk terenowych w oczywisty sposób obniża poziom kształcenia i uniemożliwia nabywanie umiejętności bardzo cenionych na rynku pracy: w organizacjach pozarządowych na całym świecie, w działach firm zajmujących się *users experience* itp. Niestety, proponowane obniżenie współczynników kosztowności utrwali istniejący stan rzeczy, wbrew deklaracjom, że zwłaszcza studia II stopnia w większym stopniu powinny łączyć kształcenie z udziałem studentów w projektach badawczych.

Z istotnych przyczyn akademickich i społecznych Rada Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego wyraża zdecydowany sprzeciw wobec działań zmierzających do pauperyzacji i w efekcie marginalizacji nauk humanistycznych. Uważamy, że zmiana współczynników kosztowności nie tylko nie może łączyć się ze spadkiem finansowania humanistyki polskiej, lecz wręcz odwrotnie, winna wprowadzić takie regulacje prawne, które pozwolą zająć humanistyce polskiej należne jej miejsce w międzynarodowej przestrzeni naukowej i kulturowej.

Przewodniczący Rady Wydziału Orientalistycznego UW

prof. dr hab. Piotr Taracha